

הבזנוח

ברסלב
צפת

הארץ הזאת – עת והנשימה מנפלאות – צפונות תורה – הנחמ"ה – זכר למידתו

זר-איש
מגיד
השמירה

ראשון רזי גענועים
ועתה גלויים, עם הרה"ח
ר' יוסף לוקצ'נסקי
שליט"א
על חמיו הגדול, מורינו
עטרת ראשינו הגה"צ
רבי גדליהו אהרן
קעניג זצוק"ל
לרגל יום היארצייט
ה-45 תש"פ - תשפ"ה

זכרו תורת משה

... (ליקוטי הלכות: נשילת ידיו לטעודה, פה)

ועל זה באים אנו בגליון נפלא זה, לחזק נפשותינו בכל פעם לילך בדרכיו הקדושים שהשאיר לנו למורשה, ולהאיר את דעתנו באור דעתו הקדושה שהונחלנו על ידי תלמידיו, למען נזכה ע"י זה לגאולת עולמים בפרט ובכלל, בקרוב.

ועתה בס"ד לרגל יום היארצייט של מורינו ורבינו, עטרת ראשינו, הגאון הצדיק רבי גדליהו אהרן ב"ר אלעזר מרדכי קעניג צוק"ל - אשר חל בחודש זה בשלושה ועשרים בו, הבאנו בגליון זה מעט טעימות היקרות מפז, מתורתו ומפעולותיו, וכמה עובדות מופלאות עליו - שלא נשמעו עדין מעולם, וכל זאת בשביל להתחבר אליו ולמורשתו, כבקשת רבינו הקדוש להתחבר לאנשיו הנאמנים, ולקיים מצוות 'ובו תדבק' - להדבק בחכמים ובתלמידיהם. ותקווה אנו כי אכן יביא גליון זה תועלת של אמת לכלל אנשי שלומינו החפצים בזאת.

במהלך ייעול ושיפור המערכת, הוחלט כי לעת עתה יעבור גליון זה למסגרת דו חודשית (במקום מסגרת חודשית שתוכנן עד עתה), במטרה לייעל את הוצאת הגליון לאור כפי היכולות והמשאבים הנתונים בפנינו כעת. נקווה בעז"ה כי גליון זה ימשיך ויגדל בכל המישורין, למען נוכל למלא את הארץ דעה את ה', ולהרבות האהבה וההתקשרות לצדיק האמת, ולהחיש בזאת את צעדי הגאולה השלימה.

מערכת 'תבונות'
עיה"ק צפת תוכב"א

כרו תורת משה - ראשי תבות תמ"ז. כך מגלה לנו רבינו הקדוש בליקוטי מוהר"ן (סימן רי"ז); ובהמשך דבריו שם: גם, זמן מתן תורתנו ראשי תבות תמ"ז. גילויים אלו מלמדים אותנו, שגם חודש תמוז הוא חודש אשר ממשיך בו הארת התורה, וכפי שרבינו מאריך שם על הצורך לתקן את פגם שבירת הלוחות וכו', וגם בו צריכים עם ישראל להכין כלים לקבל הארת התורה הקדושה.

והרי דבר ידוע הוא כי נשמת משה מתפשטת ומאירה בכל דור ודור, כמובא בכל ספרי הקודש. ובדורינו העני, ברוב רחמי ה' יתברך עלינו זכינו לאורו הגדול של רבינו הנחל נובע, אשר הוא בחמלתו הגדולה על צאן עדתו - השאיר לנו את תורתיו הקדושות ואת עצותיו הישרים, אשר בהם הטמין את כל מה שנצרך לאיש הישראלי עד ביאת משיח, וכמו שאמר הוא על עצמו - 'ממני ועד משיח כבר לא יהיו חדשות'; כי בתורתו הקדושה נמצא מרפא ועצה לכל אחד ואחד בכל מקום ומצב שהוא נמצא בו, בעולם, שנה, ונפש.

ועל זה מזרז אותנו הנביא לקיים את ציווי ה' - זכרו תורת משה עבדי; כי הצדיק מצידו כבר השאיר לנו הכל, ותלמידיו הקדושים אף הם כבר טרחו ויגעו בכל מיני יגיעה לבאר ולפשט את תורתיו הק' לעובדא ולמעשה, וכאמרתו של בעל היארצייט - מורינו רבי גדליה - בספרו שערי צדיק, שראוי לנו ליתן שבח והודאה להשי"ת שאנו באנו לעולם כמה דורות אחרי שרבינו הקדוש היה כאן עלי אדמות, שברבות הדורות כבר ביארו תלמידיו הקדושים את תורתיו ודרכיו הלכה למעשה. וממילא - כל מה שנשאר הוא ההתעוררות שלנו, לקיים ציווי הכתוב - זכרו תורת משה עבדי, להתחזק ללמוד את ספריו ולדבוק בתלמידיו, וללכת בדרכי עצותיו.

דיבורים חיים ומחיים לעזור ליבנו לאהבת ויראת ה'
מים קרים לנפש צמאה ועייפה מפי
מורינו הגה"צ רבי אלעזר מרדכי קעניג זצ"ל

שיכל ואמונה – בתורת רבינו הקדוש

שיעור מיוחד במשנת מו"ר עט"ר זצוק"ל, שנמסר בליל היארצייט,
כ"ג תמוז תשע"ה, ע"י מורנו הרב זצוק"ל

האם רבינו הק' החשיב את החכמה או את התמימות? האם הובחנו היא "להסתכל בשכל בשכל דבר", או שמא
"לסלק כל החכמות?"

מן הסוגיות הרחבות בדברי רבינו היא סוגיית החכמה לעומת האמונה, הדעת לעומת תמימות.

לקראת היארצייט המ"ה של מו"ר עט"ר זצוק"ל, אנו מגישים שיעור מיוחד של מורנו הרב זצוק"ל ביום היארצייט לפני
עשור, בו הוא מעמיק בסוגיא זו בטוב טעם ודעת, כפי שקיבל ממשנתו הסדורה של בעל החילולא.
מזכין מאליו כי סוגיא רחבה זו איננה יכולה להתפרש בשיעור אחד, וכבר פירשה מו"ה זצוק"ל בשיעורים רבים אחרים,
ובפרט בשיעורים הגדולים שזכינו לשמוע במעשה מחכם ותם. אמנם מיוחד הוא שיעור זה בו נמסרת תמצית הסבר בזה,
כפי שנמסרה מפי מורנו הגה"צ ר' גדליה זצוק"ל.

♦ תמצית השיעור ♦

השיעור מיוסד על דברי רבינו הק' הידועים בתורה י"ט בחלק שני, בה לועג רבינו על החוקרים שסבורים כי התכלית
והעולם הבא היא ידיעת המושכלות, ורבינו גמר אומר כי עיקר הוא רק תמימות ופשיטות.
השאלה הנשאלת, וכך נשאל מורנו ר' גדליה – הלא גם בכתבי רבינו מבואר לרוב כי התכלית והעולם הבא הם ההשגה
והשכל. ואם כן, איך מתיישבים דברי רבינו כאחד?
בביאור רחב מביא מורנו הרב זצ"ל את הסברו הבהיר של מורנו ר' גדליה, שמסביר היטב את ההבדל בין הדעת שהיא
התכלית אצל המחקרים, לבין הדעת שהיא התכלית אצל רבינו הק', כמו גם ההסבר הנכון בדברי רבינו הק' בעניין
התמימות והפשיטות, שהיא הדרך להגיע להשגת השכל והדעת דקדושה.

רבינו אומר שיש מחקרים (חוקרים) שאומרים שעיקר
התכלית והעולם הבא הוא רק לדעת כל דבר כמות
שהוא, כגון לדעת כל כוכב כמו שהוא, לדעת מהותו,
ומפני מה הוא עומד במקום ההוא. וזה התכלית אצל
אלו החוקרים, ועל זה הם מבליים את הימים בעולם
הזה, לחקור ולהשיג המושכלות. וזה בעצמו העולם
הבא לדעתם.

אבל באמת אצלנו, אומר רבינו, עיקר השגת התכלית
הוא רק על ידי אמונה ומצוות מעשיות, לעבוד השם
על פי התורה, בתמימות ובפשיטות, ועל ידי זה בעצמו
- זוכים למה שזוכים, עין לא ראתה.

בהמשך מביא רבינו ראייה שאין הדבר כדעתם של
המחקרים, כי אם כן, הרי לא ישיגו את התכלית, רק
מתימעת מעט מאד, דהיינו הבעלי-שכל והפילוסופים,
ומה יעשו קטני הערך שאין להם שכל כזה לחקור

אנו יושבים כאן בסעודת מצווה, ביום היארצייט
של אבינו מורנו וזכר צדיק לברכה, שכל המצאותנו,
ברוך השם, בעיר הקודש צפת ובבית הכנסת על
שם רבינו - הכל הודות למסירות נפשו לבנות את
צפת, לבנות את המוסדות, את בית הכנסת. אנחנו
סמוכים כאן לבית החיים, האר"י הקדוש שנמצא
כאן בסמוך, והיום גם היארצייט של הרמ"ק רבי
משה קורדובירו זצ"ל, הטמון כאן בסמוך.

נלמד איזה עניין בדברי רבנו, בשם אבינו מורנו
זכר צדיק לברכה.

מהו עיקר התכלית?

רבנו הקדוש בתורה י"ט בחלק שני מתחיל את התורה,
שעיקר התכלית והשלמות הוא רק לעבוד את ה'
בתמימות גמור, בלי שום חכמות כלל.

נערך
על-ידי
מכון
'שערי
צדיק'
(ע"פ
הבנת
הכותב)

תשובות מחיות על לבטי החיים בשיח מרתק עם
מזרינו הרה"צ רבי אפרים קעניג שליט"א.

לקום מוקדם, וזמן קריאת שמע של המג"א

שאפשר לסמוך עליהם שידעו איך שיהודים יראי
שמים צריכים להיראות.

והנה, למה זה כאילו קשור דווקא לברסלב - אני
לא יודע להגיד, לכאורה המציאות בעולם קשר את
זה לברסלב, כי ביחס להתנהלות העולם בענין זה,
ובברסלב עדיין מקפידים על זה - אז ממילא זה כאילו
קשור לברסלב. אבל לאמיתו של דבר - זה יסוד
היסודות של האדם, להתחיל את היום בהתגברות
כארי, ואזי כל היום מתנהל ברוח זה. ולא שהוא
קם בעצלותיים, והולך לישון בעצלותיים על סמך
שהוא יודע לקום מוקדם, ומתי שיקום וכו', וחבל.

ובפועל אפשר למדוד על האדם את יראת השמים
שלו - לפי השליטה שיש לו בענין הקימה בבוקר,
ואם הוא אכן יכול לפעול אצלו לקום מתי שהוא
רוצה - לפי מה שההלכה מחייבת אותו ומזכה אותו
לקום; אם הוא שולט בזה - הן אם זה בחור, הן אם
זה אברך או מבוגר - אזי בוודאי שאפשר ללכת
איתו צעד אחר צעד לקדם ולגדל אותו בעבודת ה'
עוד ועוד, והוא מסוגל לזה, הוא מסוגל להתקדם.
אבל כשאין לו שליטה על זה - אזי המדד שלו
מאוד נמוך בענין של ההתגברות וההתמדה בכלל
בעבודת ה' ובקיום רצון ה'.

ובאופן כללי, ההנהגה של אנשי שלומינו בענין
זה היתה יתרה מכך; לא די שלא היה מושג לקום
אחרי הזמן, אלא אפילו קודם לכן - האדם מתי
שהוא היה מתעורר - תיכף הוא היה קם! ואם הוא
מרגיש אחר כך עייפות, אזי את הכמה שעות האלו
שהוא רצה להמשיך לישון - הוא יכול גם להשלים
גם אחר כך - לתת לגוף את מה שלכאורה מגיע לו,
בשביל שלא יבגוד בו. אבל זה היה זמן הקימה אצל
אנשי שלומינו: תיכף כשמתעוררים - מיד קמים, ואז
מתחילים את היום. וזה אמור להיות הגישה, שהכל
קשור לעבודת ה', הכל משועבד לזה - גם השינה
שלנו, וגם האוכל שלנו - הכל משועבד לעבודת ה';

בעקבות הקמפיין הגדול להיזק התפילה המקודמת בבית
הכנסת של הצדיק, חפצנו אלינו כמה שאלות בענין זה.
ריכזנו את השאלות, ועלינו עמנו למזרינו הרב שליט"א,
אשר השיב במחקר לשוני בהסבר הרב ומיוחד. בגלל
תשובתו הרבה בענין, החלטנו להגדיל את המדור לכבוד
זאת, והנה הוא לפניכם.

יש לכם עוד שאלה בענין זה? או שאלות בענינים אחרים? אתם
מזמנים להפגיש את השאלות אלינו, אבל יידינו ר' אברהם יעקב
נבאי, או בכתיבת המייל של המערכת!

שאלה

מדוע ענין הקימה המקודמת בבוקר -
הוא יסודי כל כך, ואיך זה קשור דווקא
לברסלב?

תשובה

באופן פשוט אפשר להבין את זה לפי הקושי שיש
בדבר, ככל שהענין חשוב יותר - כך הקושי בו
מתגבר יותר.

ואכן ידוע שרבינו הרבה מדבר מהענין הזה, שיהודי
ירא שמים - מתחיל את היום מחצות הלילה, וכמובן
שלא מחצות יום... וכך גם כתוב בשולחן ערוך, ובזה
השולחן ערוך מתחיל: 'תגבר כארי לעמוד בבוקר
לעבודת בוראו' - להתאזר בכוחות לקום לעבודת ה'.
ושהאדם לא יפנה לכל מיני חישובים, ש - 'אפשר
לישון עוד חצי שעה, ואז נתפלל יותר טוב' וכדומה
עוד כל מיני חישובים כאלו ואחרים. ואכן בפועל
רואים, שאצל אנשי שלומינו - אף פעם לא היו כל
החישובים האלו. ואני מדבר על אנשי שלומינו

פנינו הלכה אגדה ומנהגים אקסוזאליים לדעת את הדרך אשר
ילכו בה בכל עת וזמן בציווי רביה"ק לדורות

חודש תמוז – הדרך לתשובה

הרב יוסף גרשון סופר

ראשי תבות תמוז שהוא 'זכר' וכו'; כי כל דברינו אלה הם
תורת משה ממש, כי הם קיום התורה.

עוד האיר לנו באורו הגנוז בספרו ליקוטי הלכות,
והרחיב בענין ההנהגה המעשית השייך לכל אחד
ואחד בזה, וגם הקשר בין המבואר בתורה זו לענין
התשובה. עיי' ה' ס"ת הלכה ד, אות ו, וזה תורף
דבריו שם:

כי זה עקר התקון והתבונה הנפלאה של משה, שהמשיך תקון
נפלא על-ידי שבירת הלחות דיקא, כדי שיוכל כל אחד
לסלק מהו ודעתו בכל פעם, ולהשיב וסלק מדעתו למעדי
כל מה שעבר, כדי שיוכל להתחזק שלא וכל בשום אופן, רק
להתחיל בכל פעם מחדש... כי זה עקר התשובה שמושיבין
בכל שנה בראש השנה ונשקט ימי תשובה לחדש עצמו בכל
פעם בבחינת הטיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו 'פקדים'
בחינת תתחדש בנשך נצורכי... וכן האדם בעצמו צריך
לברר זאת – לסוס ולהתחיל, דהיינו לסוס ולגמור ולסלק
הכל, מה שעבר עבר, ולהתחיל עתה מחדש... וזהו בחינת
לחות ושברי לחות מנחים בארון, כי הלחות הם בחינת
זכרון, כי הלחות הם כלל התורה שצריכין לכתבה לזכרון
כנ"ל, ושברי לחות הם בחינת שברה כנ"ל, ושניהם מנחים
בארון, כי אי אפשר לזכר את התורה כי אם על-ידי בחינת
שברה, על-ידי שישבח וסלק מדעתו כל מה שעבר עליו
בכל פעם באופן שלא וכל על-ידי הזכרון, כי בענין הזכרון
והשברה צריכין לפלס דרכיו, כי אך-על-פי שצריכין לזכר
מאד את כל דברי התורה, אך-על-פי-כן השברה היא
טובה גדולה מאד, כי יש הרבה דברים שצריכים לשכחם
והעבירים מדעתו דיקא, כדי שלא יתבלבל וסלא וכל,
הם וסלום וכו' וכו'.

נמצאנו למדים על הכוחות המונחים דווקא בחודש זה,
בעניני התשובה, והיוזק לתורה.

ל שמו של חודש זה, רמזו דורשי רשומות
רמז - ז'מני תשובה מ'משמשים ו'באים,
יען כי מתקרבים אנו לימי התשובה, אשר
כארי"ה ישאג - א'לול, ר'אש השנה, יום כיפור,
ה'ושענא רבה; וכבר אמרו רבותינו (ברכות סא.)
אחורי הארי ולא אחורי אשה, ואמרו הצדיקים -
ארי הוא מזל חודש אב, והיינו שיקדים לעשות
תשובה אחורי חודש אב - מזל אריה, ולא אחורי
חודש אלול, שהוא מזל בתולה; והבן.

בנוסף; רבינו הקדוש האיר עינינו בספרו הקדוש
בתורה רי"ז, שר"ת של תמ"ז הוא זכרו תורת משה,
וסיים שם שהוא גם ר"ת זמן מ'תן ת'ורתינו, ומה
שמרומז בזה, וז"ל:

זכר תורת משה - ראשי תבות תמוז חסר ואו, כי אז בתמוז
צריכים להמשיך הזכרון לתקן השברה, כי אז נתחזה השברה.
כי על ידי הלחות שנשתברו בחדש תמוז נתחזה השברה
כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אלמלא לא נשתברו
הלחות הראשונות, לא נשתברה תורה מישראל; ועל כן
חסר ואו מתמוז כנ"ל, כי מאחר שנשתברו הלחות נסתלק
הוא, כי הלחות הם בחינת ואו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם
לברכה: הלחות ארבע ששה ורחבן ששה, גם זמן ממן
תורתנו - ראשי תבות תמוז, כי בתמוז נתנו הלחות, כמו
שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וגם כאן חסר ואו, מהמת
שאו נשתברו הלחות שהם בחינת ואו כנ"ל:

וראה מה שהרחיב על תורה זו אדמו"ר מוהרנ"ת
באגרתו בעלים לתרופה (שנד):

והיום ראש החדש תמוז, ראש החדש שרש התשובה. תמוז
ראשי תבות זכר ת'ורת מ'שה. זמן מ'תן ת'ורתנו. וזכר
השברה, כי נשברו הלחות שארען ורחבן וא"ו. וצריכין לזכר
כל זה חסב, כמו שאנו מזכרין מזהאת התורה בעצמו שהוא

ובהמשך החודש - נכנסים אנו לימי בין המצרים, ובהם גם כן יש את כח התשובה. וראה בספר 'שערי צדיק' חלק ז', מכתב שט"ו [אגב ראוי לציין שתאריך מכתב זה הוא מיום כ"ג תמוז, אשר הוא יומא היארצייט של מו"ר בעל המחבר צוק"ל]; וז"ל:

והנה כעת הנה נמצאים בזמן בין המצרים, ושמעתי מפה קדוש מו"ר צט"ר הנאמן החסיד והעני האמתי בקט"ת הרב רבי אברהם צוק"ל טענינהארץ (פובב לב), שאיתא בספרים הקדושים שימן בין המצרים מסל מאד להתקרב אז לחשם יתברך, יען כי הוא יתברך שמו מתלבש אז

בלבושים המזריים ונשים מאד בערבנו. וסימן לדבר, מאמר הקדוש "כל הדפ"ה השיטה בין המצרים", הנה שכל הדפ"ה ה' שכל אלה שהם רצים והודפים אחרי השם יתברך להשיגו, משנים אותו בין המצרים, הנה בזמן ימי בין המצרים. משל למלך ששומעא בפלטרין שלו וכל עבדיו ומשרתיו על בניהם, קשה מאד לבוא אליו ולראותו ולדבר אתו פה אל פה, מה שאין בן ששומעא בשוקים ובחצרות מהוץ לפלטרין שלו, ולבוש בערך בהמון העם, אז קל מאד לגשת אליו ולראותו ולדבר אתו פה אל פה כאשר ידבר איש אל רעהו.

רק בענינים כאלו יש צורך שיחה לנו אמונה שלמה גם בעצמנו. הנה שנאמין שרצונו יתברך שמו הוא שכל מה שמוציאים לנו הצדיקי אמת שבודדנו איזה דרכים להתקרב על ידם לחשם יתברך וכן לקרב גם אחרים, נתפס אותם חזק ונשתדל בכל עוז ותעצומות לפעל למענם, ולראות להוציאם מפה אל הפעל, ולא נחזיקם חס ושלום להחיות סתם.

וכיון שנמצאנו למדים שחודש זה מסובב בענין חיזוק התשובה, תורה ותפילה; מן הראוי להביא כאן מעשה ששמעתי איש מפי איש בכלי שלישי [אבל ידוע שדבר גוש אינו משתנה מכלי לכלי...], וכה היה מעשה:

הסדר בימים ההם בישיבת מיר בירושלים, שבשעה 12 בלילה נכבה האור בהיכל הישיבה. אירע ובחור ישב ולמד בשעת לילה, ותקפה עליו משנתו - והתגברה עליו שנתו תוך כדי ישיבתו בהיכל הישיבה, וכאשר ניעור - חושך היה סביבו, והיכל הישיבה ריק היה. בעודו מתאושש, ראה לפתע את ראש הישיבה דאז מרן הגר"ח שמואלביץ - נכנס להיכל, מדליק מנורה בסמוך למקומו, ומתיישב להכין את השיעור. החליט הבחור, שאם נפלה בידו הזדמנות כזו, יישאר על מקומו לראות את עבודת הקודש של ראש הישיבה. וכה היה הסדר של ראש הישיבה באותו לילה - תחילה הקריא את הגמרא, ואחר כך בנה מהלך, ואז החל לדפדף, בעודו קורא בקול - 'עם מסכת פלונית מסתדר המהלך, וכן מסכת אלמוני' וכו', וכך עבר על מסכתות הש"ס.

מרן רבי חיים שמואלביץ צוק"ל ראש ישיבת מיר

והנה לפתע נעצר במסכת מסויימת; ואמר שהתוס' שם לא כל כך מסתדר עם המהלך שבנה זה עתה. ר' חיים קם ממקומו, ויפן כה וכה למשך זמן, כאשר הוא מנסה ליישב וללבן הדבר והמהלך, ואז עלה לארון הקודש ופתח בתפלה: 'רבונו של עולם, נתת לי תפקיד ללמד לבניך תורה, אנא עזור לי', וירד וישוב למקומו, כאשר פיו ממלל מהלך הסוגיא, והנה ברקאי - האיר לעינו הבנה מחודשת. וכך שוב חזר על המהלך, וכשסיים - כיבה האור, ויקם וילך.

מידועינו עדיין יושב ועוקב אחר ראש הישיבה בצאתו מן הקודש, והנה הוא רואה את ראש הישיבה סב על עקבותיו - וישב ויעל אל ארון הקודש, ואמר בקול: 'רבונו של עולם - א דאנק' (-תודה), וירד ויצא.

אותו תלמיד לא הבין את אשר ראה, ולמחרת היום ביקש מחברו שהיה מקורב מאוד לראש הישיבה שיברר אצלו סיבת חזרתו לומר תודה, הלא לית אתר פנוי מיניה - ויכול לומר ולהודות גם אחר יציאתו מבית המדרש. מששאל אותו מקורב את ראש הישיבה על זאת, השיב: 'במקום שביקשתי שם צריך אני לומר תודה'...

כמה לימודים יש ללמוד מן מעשה זה, ולענייננו - חיזוק התורה והתפילה, וביותר בחודש זה, המסוגל לעניינים אלו מכמה פנים, כאשר ראינו לעיל. ■

ה'אש'ר מ'ע'מ'ד ה'ע'מ'ד

בשלושה ועשרים לחודש תמוז יחול יום
היאריצ'יט החמשה וארבעים למורינו ורבינו
עטרת ראשינו רבי גדליהו אהרן בן רבי
אלעזר מרדכי קעניג זצוק"ל משנתו
הבהירה בדרך רבינו הקדוש מהווה עד
היום מקור מים חיים לאנשי שלומינו חסידי
ברסלב ולכל מבקשי ה' הוא אשר
העביר את השמועה בפי שקיבל מרבו
הגדול ומסדה לדורינו בטוב טעם ודעת
< לקראת יום היאריצ'יט עלינו לביתו של
חתנו חביבו הרה"ח ר' יוסף לוקיצ'נסקי
שליט"א, אשר זכה לשהות עמו ולשמעו
רבות > גם זכה ר' יוסף לנסוע עם מו"ר
את נסיעתו האחרונה לחול, בה הסתלק
למנוח לב > בשיחה גלוית לב משתף
אותנו ר' יוסף באוצר זכרונותיו העשירים.
המלאים עובדות ועדויות מופלאים אשר
לא שמענו און מעולם

כל חודש אלול היה עסוק בר"ה. בניית האוהלים במירון. נראים מימין לשמאל: ר' מרדכי פרידמן, איש שיחנו ר' יוסף, להבחיל"ח ר' משה קעניג, ר' מאיר קעניג, ר' יצחק קעניג

שהה שם איתנו כל הזמן. איש שיחנו בימים ההם, בהפוגה בעת בניית האוהלים במירון. נראים עוד: יושב ר' יצחק קעניג, ולהבחיל"ח ר' חיים מן זצ"ל עומד מאחור. (התמונה מארכיון וריה"ח ר' חיים מן, באדיבות מכון שערי צדק)

למחרת, כשחזר אותו אברך, תיכף פנה אליו ר' גדליה ואמר לו - שילך לחממות, ויבקש ממנה שתספר לו מה קרה בעבר. האברך עשה כמצוות ר' גדליה, אולם חזר ותשובת חמותו בפיו - כי מאומה לא היה. אמר לו ר' גדליה בלשון תקיפה, שיגיד לה כי אם היא לא תספר מה היה, יצטרך הוא עצמו לבוא ולספר מה היה.

או אז נשברה חמותו, וסיפרה על עצמה - כי בהיותה נערה, נוצר איזה ריב ומדון בינה לבין אמה, ואז כשהגיעה המריבה לשיאה, כעסה עליה אמה, ומתוך כעס קיללה אותה ואמרה לה - שלא תעז לעולם לקרוא לבתה על שמה. אולם, ברבות הימים, כבר לא ייחסה חשיבות לקללה זו, וכשנולדה לה בת - קראה לה על שם אמה, וזו היא הבת הנשואה לאברך זה, חשוכי הבנים.

כששמעו זאת, אמר ר' גדליה שקללת האם אכן גרמה להם שלא יפקדו בזרע, וצריך ללכת לקברה להסיר את הקללה. תיכף ארגן ר' גדליה מנין לעלות לקברה של האמא, ואני גם כן הייתי מהמנין, וכך עלינו יחד לקברה. ועד היום אני זוכר עוד - איך שר' גדליה עמד שם, ואחרי שאמרנו יחד פרקי תהלים, הוא דיבר בתקיפות כביכול אל הנפטרת, ופקד עליה שתסיר את קללתה מהנכדה, בשביל שיוכלו להפקד בזרע של קיימא; ואמר - שכל זמן שקללתה קיימת, גם לה אין מנוחה בשמים. היה זה מעמד ממש נורא.

לאחר מכן אמר ר' גדליה לבני הזוג שבעזרת ה' - סר מאיתם הקללה, וייפקדו בקרוב בזרע של קיימא, אבל - התנה ר' גדליה עם האברך - עליך לבוא לראש השנה לקיבוץ אצל הצדיק במירון - בימים ההם טרם נפתחו השערים לנסוע לאומן - ורק בהתקיים תנאי זה תזכו אכן להיפקד. ואכן כעבור זמן לא רב, זכו בני הזוג ונפקדה רעייתו. בסמוך לימי ראש השנה, בהיות רעייתו באמצע ימי הריונה, תכנן הלה לבוא ולהשתתף בקיבוץ במירון כפי שהורה לו ר' גדליה, אולם, כשסיפר זאת למאן דהו שלא היה מהאוהדים של ר' גדליה ושל ענין הקיבוץ במירון, הסיתו הלה ואמר לו שר' גדליה סתם הוסיף את התנאי הזה וכו' ושאינו צריך באמת לנסוע

את ידיי - לא יכולתי לעשות לו את זה, והוא אכן לצערינו לא נושע. כך סיפר לי הוא עצמו! ואני אישית מכיר מישהו אחר שכן עשה את זה, ונושע. פלאי פלאות.

רואה למרחקים

מעשה נורא שאני זוכר ומכיר בכלי ראשון, גם כן מעוצם הכח שהיה לו בעשיית הפדיון נפש. היה זה באחד מן הימים, שנכנס אליו אברך מר נפש, דווקא מחסידי ברסלב, שעומד זה כמה שנים אחרי נישואיו, והוא ורעייתו עדיין לא זכו לפרי בטן, ובקשתו שטוחה בפיו שיואיל נא ר' גדליה לערוך לו פדיון. ר' גדליה כמובן הסכים, ואמר לו שיחזור שוב למחרת בבוקר, כי על פי רוב דרכו היתה לערוך את הפדיון לפנות בוקר.

כשהוא שם לב
לזעזוע שאחז בו
השיב לו: מה אתה
נבהל? הרי מה זה
למות - שיוצאים
מחדר אחד ועבננים
לחדר אחר.. מה שייך
לפחד מהמוות?!

אברהם קרליב

ה' אש מניע השמימה

המקובל האלוף רבי משה קורדבירו (הרמ"ק) זי"ע א' • חלק א' •

יומא דהילולא
ב"נ תמוז

הרב גדליהו אהרן סגל

זהרורי נוגה ושיביבי אור מעברה המפואר
של עיר הקודש צפת ת"ז
יזשירה, רבניה ורכמיה
שהתהלכו בין סמטאותיה
העתיקות ועיצבו את
המשיכות מסורת
עם ישראל
מדור לדור

פעמים. וממילא מובן כי אויר עיר הקודש צפת"ו מסוגל ביותר מכל מקום אחר אפילו שבארץ ישראל, לזכות המוחין ולהשגות אלוקות ולטהרת המחשבה שבוה תלוי עיקר עבודת הבורא יתברך שמו".

דברי אלוקים חיים אלו חקקם עלי מכתב מורנו ר' גדלי' אהרן קעניג זצ"ל בספרו הקדוש שו"ת 'שערי צדיק' (מכתב תע"ז). אשר בין בתרי ספר הפלאי הזה מגלים אנו טפח מגדלותו, עומק שכלו וטוהר לבבו. מילות מכתביו מדודות, מלאות משמעות ורגש. סגנון שובות כל לב, מעוררות תשוקה, שופכות אור, מנתבות דרך ומחיות נפשות ממש. ירושה הם לנו אשר לא יסולאו בפז, אשרי ההוגה בהם ומצחצח שכלו במאמרו. ועתה אשר ראה ראינו דבריו הנזכרים בענין עיה"ק צפת, עלינו לקבלם בשתיקת הודאה וללא שמץ הרהור. באשר למי כמוהו, שמסר את גופו ונפשו בעד עיה"ק צפת, נאה ויאה באמת לספר לנו מגדולתה. נאה דרש ונאה קיים, במסרו מיטב חייו ושנותיו למענה מתנת חינוך, בכדי להחיותה ולהחזיר עטרת כבודה כבימי קדם.

ציון מרן הרמ"ק בצפת

כה לימדונו חכמנו במתק לשונם: "ראה הקדוש ברוך הוא שצדיקים מועטין, עמד ושתלן בכל דור ודור" (יומא ל"ח). ואנו, בהתבונננו מעט בדבריהם אלה, תכף תצוף ותעלה בנו ההכרה בעוצם רחמי הבורא וחסדיו עלינו. אשר בכל מצב וזמן, בעלייתנו ובשפל שפלותנו, לעולם לא הזניחנו לבדנו, ובכל דור ודור שתל בנו ארזי לבנון, והגביה קומת צמרתם להתנוסס עלינו לצל ולמחסה. ואולם, בדורות הסמוכים אלינו, עיקרן של עצי

ברוש וארז שאנו נשענים עליהם כהיום הזה בנגלות תורתנו וצפוניה, הייתה נטיעתם וגידול צמיחתם בעיר הקודש צפת, ומשם הרבו סרעפותיהם והאריכו פארותיהם על פני תבל למלאות תורה וחכמה. הן אמת כי נפלאו דרכי השם מאיתנו להבין האיך ועל שום מה נתגלגלה השגחתו העליונה בזה האופן לגלות ולהפיץ אור תורתו בדורותנו דווקא מן המקום הזה. ואולם בכדי לסבר מעט את אוזנו בענין הפלאי הזה, שומה עלינו להטותם כאפרכסת אל צחות לשון מורנו ר' גדלי' אהרן קעניג זצ"ל בְּגִלּוּתוֹ לנו את סגולת זאת העיר כאשר אציגה בפניכם:

"בענין קדושת עיר הקודש צפת"ו, הרי ידוע מספרים קדושים שאין בכל ערי ארץ ישראל אירא דכיא כמו אויר עיר הקודש צפת"ו הזכה והצחה. ובודאי

אם רוצים בעבודת השם יתברך, אזי מקבלים על ידי זה רוח טהרה בכל נשימה ונשימה, והמוחין מתחדשים בכל רגע ורגע, כי הנשמה שבמח מאירה לפי זכות אויר הנשימה שזה חיותה, כמבואר בדברי רבנו ז"ל כמה וכמה

אך לא במקרה ובהזדמן, כאשר פתחנו היום לספר מסגולתה של עיה"ק צפת, הצגנו לפניכם דווקא ממילותיו של מורנו ר' גדלי'. כי אם משום שבמאמרנו